

”Nye perspektiver på kommunikation med børn og unge med multiple funktionsnedsættelser – en dialogisk udredningsmodel”.

Præsentation

- Birgitte Brandt
- Ergoterapeut og kommunikationsvejleder
- Børneterapien Odense
- Specialbørnehaven Platanhaven
- VIKOM
- ASK uddannelse i Norge
- VISO – kommunikative udredninger

Organisation

- Socialstyrelsen
- VISO – Den danske Videns og Specialrådgivnings Organisation
- Særligt tværfagligt team – Rosenvængets Skole, Viborg og Kommunikationscentret, Region Hovedstaden
- Specialuddannede udredere, tillige ansættelse på specialtilbud i Danmark

- Gratis tilbud til de danske kommuner
- Vejledende, udredning og rådgivning

Focus på:

- Inddragelse af brugerperspektiver
- Observation og analyse af positive samspil og kommunikation
- Understøttelse af barnets og nære omsorgsgiveres relationer
- Barnets udtryk, motiver og interesser i kommunikationen
- Hvordan tillægger samspilspartneren barnets udtryk kommunikativ betydning

Focus på.....

- Fremhævelse af barnets kompetencer
- Fremhævelse af kompetencerne hos de nære samspilspartnere i barnets sociale netværk
- Åbning for nye indsigter, vidensdeling og udvikling af spidskompetencer
- Implementering af viden – fælles ejerskab til den fremtidige indsats og støtte til barnet/den unge
- Proces
- Arbejde i netværk – flere miljøer

Grundlag

- Videoanalyse efter VIKOM principper
- Det moderne spædbarnsparadigme
- Dialogisk forståelse af kommunikation
- Kommunikation = et fælles anliggende
- Positiv og anerkendende tilgang inspireret af appreciative inquiry – vi lærer af det, der lykkes

- Referencer: *Blackstone, Brazelton, Bruner, Bråten, Gardner, Jacobsen, Kirkebæk, Lier, Lisina, Lorentzen, Shotter, Sollied, Stern, Trevarthen, Vygotsky.....*

Et VISO forløb

- Lokal PPR i kommunen eller socialrådgiver kontakter VISO centralt
- VISO specialist udpeges
- Lokale PPR/socialrådgiver kommunens formelle tovholder igennem forløbet. Den ansvarlige for gennemførelse og opfølgning.
- Planlægning af forløb
- Kontakt til forældre – første information om forløbet
- Aftale om opstartsmøde – hvem skal inviteres?

Et VISO forløb, fortsat...

- Opstartsmøde
- Præsentation, koordinering, inddragelse
- Aftaler og planlægning
- Videoptagelser af samspil i barnets miljøer x 2
- Dagbogsnotater
- Gennemsyn af videoptagelser (specialist) og udvælgelse af videoklip til analyse - i de 2 reflekterende teams

Social Networks interview

- Deltagere: forældre og nærmeste fagpersoner
- Fælles interview
- Forberedelse
- De forskellige nuancer og evt. forskelle skrives med i referatet
- Allerede her fås idéer på tværs af miljøerne til videre afprøvning

Videoanalyse

- 2 Reflekterende teams:
 - Fagligt team – fra VISO specialist netværk
 - Personlige netværk
 - Forældre, evt. andre pårørende
 - Personale fra aflastningssted/botilbud, hjælpere
 - Lærere, pædagoger
 - Talepædagog
 - Fysio- og ergoterapeut
 - Synskonsulent
 - Kommunens tovholder
 - Leder fra skole/børnehave

Videoanalyse, fortsat....

- Information om videoanalysen på forhånd
- Videoklip af positive samspil
- Fokus på den anerkendende og åbne tilgang
- Tryk ramme med positive forventninger og tillid til hinanden
- Kun se videoklip, hvor den aktuelle samspilspartner også er til stede
- Samspilspartneren introducerer evt. videoklippen
- Reflektioner

Videoanalyse, fortsat.....

- 2 gange videoanalyse med tid imellem
- Skema til nedskrivning af, hvad der er sagt i de 2 teams
 - Forskellige farver til de 2 teams
 - Fokus på forskellige områder
 - Hele skemaet tilgængeligt i det endelige materiale
 - Det enkelte afsnit lægges sammen med det tilhørende videoklip på den afsluttende dvd

Eksempel:

- Videoklip
- Skema fra videoanalyse – med særligt fokus på.....

Udredningsmødet

- Gennemgang af de centrale temaer fra udredningsforløbet
- Udvalgte videoklip til at anskueliggøre og tydeliggøre barnets udtryk, motiver og interesser i kommunikation
- Evt. praksisfortællinger som supplement
- Vifte af pædagogiske overvejelser og forslag til relevante tiltag
- Rapport og dvd med dokumenter og videoklip
- Referat af udredningsmødet
- Det personlige netværks prioriteringer og aftaler for fremtidige tiltag

Typiske temaer

- Kommunikationspartneren
 - Forventninger
 - Tempo
 - Pauser
 - Barnets rettedhed – sætte ord på
 - Ok at være i tvivl – sige det
 - Lydbaggrund – sætte ord på
 - Fortælle hvad man gør – i tide
 - Tydelige begyndelser/afslutninger

Typiske temaer

- Kommunikative motiver
- Tilnærmende/afværgende udtryk, - sætte ord på
- Kognitive færdigheder
- Sanssemæssige udfordringer bl.a. syn - CVI
- De fysiske udfordringer
- Leg/undervisning
- AAC/ASK
- Teknologiske løsninger til kommunikation/aktiviteter
- Mulighed for socialt samvær/samtale med jævnaldrende
- Niveau – alder - kultur

Typiske temaer

- Kommunikationspas
- Idékatalog
- Henvisning til mere viden

Eksempel, Peter – sagt på evalueringsmødet

- Videoptagelserne har været en stor øjenåbner.
- Forældre har fået bevis for, at Peter kommunikerede
- Anerkendelsen af personalet vigtig
- Dagbogsnotater – tryghed/fælles ståsted – brugbar indirekte vejledning
- Social Networks interview har givet bredere og dybere kendskab – rigtig gode samtaler

Peter ...fortsat

- Videoanalyse
 - Etik
 - Kommunikationspartneren på klippet lægger ud
- Videoklip virker stærkt – flytter meget, giver større forståelse
- Smitter af på alle brugerne – ringe i vandet
- Fokus på samspillet og hvor vigtigt det er

Peterforandringer

- Forældre tror nu på de signaler, de ser.
- Taler direkte til Peter og forsøger at tolke hans signaler og sætte ord på dem.
- Venter mere på svar fra Peter nu.
- Familiemedlemmer henvendte sig til Peter af sig selv til fødselsdag. Nu snakker de med ham – ikke om ham.
- Pædagog – vejledning til andre om Peters kommunikation.
- Pædagog: effekt i forhold til andre brugere.

Tilbagemeldinger fra andre VISO forløb

- Gennem videoanalysen ser vi en masse, som vi let overser i hverdagen
- Med fokus på det positive i samspillene oplever personalet ikke, at det er så "farligt" at være med til projektet
- Dagbogsnotater er gode – dejligt med den positive tilgang, stof til eftertanke, godt at få indblik i udrederens refleksioner og tankegang
- Nu tager han initiativer overfor andre børn
- Det er meget positivt at uddannes sammen med de andre, der holder af barnet.
- Det er en gave
- Vigtigt med nye, friske øjne udefra, som ikke i forvejen er involveret
- Nu mere fokus på det, der er sjovt og spændende for barnet frem for det svære.
- Gennem videoklippene mange konkrete idéer mellem miljøerne
- Godt med den rolige positive atmosfære til at skabe tryghed for deltagerne

Tilbagemeldinger fra andre VISO forløb

- Jeg forstår ham bedre
- Jeg har fået en anden, positiv forventning til ham
- Blive filmet – grænseoverskridende/overvinde sig selv, men lærerigt og godt med sober og respektfuld styring
- Dejligt og lærende at se barnet i de hjemlige omgivelser
- Fælles grundlag – fælles forståelse
- Startskud for afprøvning og ansøgning om forskellige ASK/AAC løsninger
- Katalysator for aftaler mellem barnets miljøer, hvem gør hvad? Koordinering

Tilbagemeldinger fra andre VISO forløb

- Han er mere glad og ikke så trist som før, ”snakker” meget mere, føler sig mere hørt og nyder den øgede opmærksomhed og forventningerne til, at han har noget at sige.
- Vigtigt med vinklen ”hvad tænker mon John?”
- Generelt er der blevet åbnet øjne hos alle.
- Fysioterapeuten: har fået mere fokus på kommunikation, nu er vores dialog med både krop, udtryk og ord.
- Større opmærksomhed på det sociale liv. Hele klassen er blevet mere social

Tilbagemeldinger fra andre VISO forløb

- Forældre oplever, at deres barn ses sådan, som de selv gør – der bliver sat ord på en mere eller mindre skjult viden
- Katalysator for fornyede undersøgelser hos synskonsulent og øjenlæge – briller
- I skolen snakke om emner mht. interesser, niveau, alder, ungdomskultur
- Øget bevidsthed om medbestemmelse og valgmuligheder
- Nogle får selv lyst til at arbejde videre med videoanalyse, - nogle kommer på kursus i kommunikation og samspil
- Ønsker om at etablere nye former for samarbejde mellem skole, dag- og botilbud.
- Får bedre samarbejde – en rød tråd – fælles mål
- Det har været al tiden værd
- Har vi tid til grundige tidskrævende forløb? – Har vi tid til at lade være?

Fremtiden

- Barnets personlige netværk vælger, hvad der skal arbejdes videre med, og hvordan den nye fælles viden skal implementeres
- Hvem gør hvad?
- Evalueringssmøde med nye aftaler
- VISO siger farvel, og det lokale netværk fortsætter indsatsen

Multimedieprojekt

- Eks.

Erfaringer.....

- Miljøet har ændret syn på det aktuelle barns udviklingsmuligheder og behov
- Ny viden og handlemuligheder har afsmittende virkning på tilbuddet til det aktuelle barn – og også på andre børn
- Miljøet får pædagogiske værktøjer i hænde, som kan bruges til det videre arbejde
- Medarbejdere motiveres til at uddanne sig indenfor kommunikation og ASK/AAC

Erfaringer.....

- Stor betydning at tilbuddets ledelse støtter op og sikrer ressourcer til deltagelse i VISO forløbet og til implementering af viden og fremadrettede tiltag
- Udredningsmodellen bidrager til at skabe gode betingelser for tilknytning, relationsdannelse og udvikling for børn/unge med multiple funktionsnedsættelser uden talesprog
- gode betingelser for samarbejdet om dette
- Bred inddragelse af alle relevante elementer fra ASK/AAC

Dilemmaer/udfordringer

- Den relationelle/dialogiske tilgang
- Overføring af erfaringer fra ét forløb til mere generel viden
- Implementering
- Ledelsens rolle

Yderligere inspiration

- Kursus

Kommunikation og Samspil med mennesker med multiple funktionsnedsættelser.

UCL – University College Lillebælt

- <http://www.servicestyrelsen.dk/handicap/multihandicap>
overflytning fra VIKOMs hjemmeside

